

GAZETA

ANTIREVIZIONISTA

Palatul Cultural

Arad

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
D. Str. Nicu Filipescu 30. - Telefon 699

Organ săptămânal de documentare
Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei.
Autorități, instituțiuni, întreprinderi 500 lei.
Autorități și instituțiuni sătești 200 lei.

Arși dela Vallat cetire...

ocotitul — sau mai curând
ristul care a condus în
rânduri în anul acesta
de parlamentari francezi
garia, d. Xavier Vallat, cel
a avut inconștiența să în-
la banchetul dat la Bu-
sta echipei sale pentru Un-
Mare, a vorbit acum din
De astă dată ca să explice
scuze gestul dela Geneva
gariiei, votarea ei în con-
nciunilor.

petăm și 'n acest loc:
ne interesează de loc ches-
sta a sancțiunilor. Ne măr-
să arătăm gestul Unga-
lăcut cu explicații **revizio-**
și să-i prezintăm urmă-
Dintre cări și explicația asta
Vallat e una.

ndcă gestul ei dela Geneva
andalizat pe englezi literal-
(acesta-i termenul din pre-
gjeză), Ungaria s'a grăbit să
explicații. Ministrul de ex-
Kánya a finit Miercuri în
ment o cuvântare nici albă
neagră, întreruptă cu stri-
„Trăiască Anglia”. Și fi-
Anglia nu se poate do-
cu-atât, a fost pus preșe-
Ligii Revizioniste, Her-
Ferenc, să scrie un articol
explicații în publicația en-
a Ligii Revizioniste, im-
Miercuri pela toți dela
eva câți n'a veau cu ce să

teargă, iar corespondentul
Paris al lui „Pesti Hirlap” a
ndrumat să ia parlamentari-
rancezi cari au fost în vizită 'n
ria, declarații prin cari să
ce fapta Ungariei și să re-
că Franța n'a făcut la fel.
a pică d. Vallat în ciorba
Pus ca să-și plătească po-
ustificând astfel prin „Pesti
” dela 18 crt. fapta Un-
:

garia a trebuit să fie cu
pentru că moare de groaza
va face Anschlussul (iar
precum se știe, este o ga-
e că alipirea Austriei la
ania nu se va face).

tept și mai ales cinstit ne-
mare — după cum vedeți
cest domn Vallat! Ungaria
lăcut la Geneva ceea ce-a
cu gândul că se 'mpotri-
Germaniei. (La Paris așa
e să vorbească un propa-
ist al iredentiei maghiare!)
cum stăm atunci, stimăte
gandist dela Paris al ire-
ungurești, cu ali-
militară ungaro-germană,
toate manifestațiile de ger-
filie iredentistă făcute de
ria și înainte și după ges-
dela Geneva?

GRIZA DIN UNGARIA

La Budapesta e iarăși febrere mare.

Și anume: din pricina urmărilor ce le are în Anglia și în alte o seamă de țări gestul delegatului dela Geneva al Ungariei, care s'a grăbit să ia cuvântul înaintea tuturor țărilor la chestiunea sancțiunilor, și să spună că votează 'n contra oricărui sancțiuni, și că-i vinovată de războiul din Abisinia Liga Națiunilor, fiindcă nu l-a evitat printr'o revizuire.

Arătăm în altă parte a numărului nostru de față câteva dintre urmările acestui gest: criticile ce i le face presa engleză, și cererea făcută la Liga Națiunilor de delegatul rusesc, ca să se ia imediat măsuri în contra Ungariei și să se controleze capitoarele camuflate din bugetul maghiar, destinate înarmărilor și complotărilor revizioniste.

Nu e tocmai de șagă. Fiindcă și dacă alte urmări mai serioase n'ar veni, e deajuns pentru Ungaria să-și piardă cu desăvârșire simpatia revizioniste ce și le-a câștigat în Anglia (să ne gândim numai la

cei 160 de parlamentari filomaghiari, despre cari presa maghiară spune că-s peste două sute), și să se pomenească cu un control sever al cheltuielilor sale iredentiste, cari sub guvernarea lui Gömbös sunt cel puțin de trei ori mai mari ca înainte.

Groaza de perspectivele aceste i-a ridicat imediat în cap ministrului de externe Kálmán Kánya aproape toată opoziția. Socialiștii și habsburgiștii au făcut front comun în contra lui, cerându-i capul. S'a pretins convocarea de urgență a comisiei afacerilor externe, iar până atunci, la explicațiile încercate de d. Kánya în parlament acum trei zile, opoziția a răspuns cu continue 'nteruperi: „Trăiască Anglia!”.

Cu o zi mai 'nainte, Kánya și cu Gömbös au fost în audiență la Horthy. Oficiosul socialist „Népszava” a anunțat că 'n ce-l privește pe Kánya, a fost o audiență de adio. Va avea adevă să plece zilele acestea din fruntea ministerului maghiar de externe.

Cel mai incendiar dintre incendiarii dela Budapesta

Cine-i acest domn Kánya, căruia procesul dela Geneva al pusteii Janka și apropierea italo-franceză nu i-au putut mânca astă iarnă capul, dar e vorba să i-l mănăce-acuma Anglia?
E binevenit momentul să-l recomandăm mai deaproape cetitorilor noștri.

Provocător al războiului mondial și falsificator de franci francezi

Precum am arătat în numărul întâi din anul trecut al „Gazetei Antirevizioniste”, deputatul socialist Emeric Györki a atacat violent pe generalul Gömbös în ședința dela 15 Febr. 1933 a parlamentului maghiar, pentru că l-a făcut ministru de externe pe ministrul de pân'atunci al Ungariei la Berlin Coloman Kánya, despre care interpelatorul a spus:

„In ministerul de externe depe vremuri l-am văzut pe Coloman Kánya printre cei cari au uneltit să se facă războiul.”

Apoi:

„Mai are oare de gând (generalul Gömbös), după ce l-a numit pe Coloman Kánya ministru de externe, să așeze 'n slujbe publice și pe alți partași ai atacării falsificărilor de franci?” (După „Magyarság” dela 16 Febr. 1933.)

Activitatea incendiară a acestui ministru cu nume de corb a revenit din nou în discuție acuma e anul — de data aceea cu mare răsunet — în legătură cu asasinatul dela Marsilia. Ziarul „Vreme” dela Belgrad, precum am arătat după „Pesti Hirlap” în numărul nostru dela 4 Nov. anul trecut, l-a acuzat pe Kánya că nu-i străin de cele ce s'au pus la cale la Jankapuszta, dupăcum tot dânsul a fost acela care a redactat ultimatul dela 1934.

După acuzația aceasta deosebit de gravă, a venit la rând peste câteva zile alta, a ziarului „Pravda” din Belgrad, care a publicat —

precum a arătat ziarul „Magyarság” din 7 Nov. 1934 — următoarele:

„In primăvara anului 1920, conducătorii organizațiilor naționale maghiare au ținut dimpreună cu prim-ministrul depe vremea aceea Ștefan Bethlen o adunare la Budapesta, și s'au sfătuit cum să propage revizionismul. Cel care a dat tonul la constituirea aceasta a fost un om care s'leata încă dinainte de războiul mondial în slujba diplomației austro-ungare și locuia în Balcani. Cunoaștea bine societățile publice și secrete de acolo, și în special organizațiile de comitagii. Mai târziu, revenind la centru la Viena, s'a străduit să provoace conflicte. Acestea i le cunoaștem bine, în special din desbaterile procesului Fridiung dela Zagreb. Omul acesta era **Kánya Kálmán**, ministrul maghiar de mai apoi dela Berlin, astăzi ministru de externe al Ungariei.

Propunerea sa, făcută la constituirea organizațiilor naționale, a fost în esență aceasta, că trebuie organizată o armată secretă, și anume din oameni hotărâți la orice, a căror misiune să fie ca să pregătească terenul pentru intrarea trupelor regulate. Armata aceasta secretă a fost însărcinată apoi să pregătească atentate în contra capilor statelor vecine și în contra oamenilor de stat și-a diplomaților de seamă ai acelor. Din inițiativa lui Kánya s'a și înființat în Ungaria o societate secretă ca să pregătească organizarea. Mai de parte planul era ca să înființeze de-a lungul graniței maghiare tabere de comitagii, în cari să se primească numai ofițeri și subofițeri curajoși. Oamenii aceștia aveau să figureze în fața lumii ca plugari pașnici, dar trebuia să se transforme la orice moment în ostași. Un magnat cunoscut și-a oferit pe seama unei astfel de tabere moșia, ca bază militară în contra Cehoslovaciei. Planul le era ca această parte a armatei secrete ce-o organizau, să năvălească în direcția Koșice, iar o altă parte să treacă granița printre Komarno și Bratislava, ca astfel să rupă legătura dintre partea răsăriteană și apuseană a republicii. Planul acesta a ieșit la iveală

(Continuare în pag. V-a)

Răvașe

Postul ministru maghiar de finanțe Hegedüs Loránt are 'n „Pesti Hirlap” o rubrică săptămânală, cu răspunsuri la 'ntrebări ce i le adresează cetitorii.

In cea dela 17 Oct. răspunde unuia care-l întrebă: Dacă n'ar fi bine — după ce Germania a revenit la dănilile păgâne — să nu se mai numere nici în Ungaria anii dela Cristos, ci dela Atila? „Să ne cultivăm — spunea autorul scrisorii — scrierea noastră străveche, scrierea hunică, și să ne 'ntoarcem la religia străbună.”

D. Hegedüs răspunde: „Ca să fim consecvenți, mai trebuie numai să ne 'ntoarcem în pusta Gobi, și am împlinit atunci ceea ce ne cer neopăgânii noștri și Mica Infelegere.”

Anglia a permis luna trecută Companiei britanice de radiofonie să difuzeze crezul iredentist al Ungariei și să-l mai și explice. Greșeala e reparată astăzi cu vârf și 'ndesat. Azi și ziarele și posturile de radio englezești nu mai conțin cu trimiterea ungarilor în portul Marsiliei.

Acum e rândul Germaniei să repetă gafa Angliei. Ca să aibă ca mâine ce să repare

Postul de radio din Nürnberg a emis Marși pe ungrește crezul iredentiei maghiare, și după ce l-a tradus pe nemfește, a mai pus și un cor de copii să cânte „Himnusz”.

Repede au mai uitat acești teutonii ceea ce s'a scris în cartea „Volk jenseits der Grenzen”: că Ungaria e cimitirul germanilor (al germanilor cetățeni maghiari), și ceea ce s'a scris deunăzi 'n ziarele nemfești despre exproprierea de cântă unguri a neamului Franz Liszt: că atâta obrăznicie numai la unguri se poate 'nchipui!

Generalul Gömbös a vorbit deunăzi la o 'ntrunire politică, și a ținut să explice de ce Ungaria a votat la Geneva în contra sancțiunilor. „Nu e decât foarte natural, a spus dânsul, că atunci când e vorba de-un conflict între un stat african și între prietenii noștri italieni, noi am stat de partea ultimilor.”

Prunțașul opoziționist Carol Rassy i-a făcut lui Gömbös o observație memorabilă, în cuvântarea ce-a rostit-o Miercuri la o adunare politică din Budapesta (v. „Pesti Hirlap” din 17 X.):

„Eu îi doresc domnului prim-ministru și țării să nu vină vremea să ni se aplice cândva nouă principiul moral ce s'a exprimat prin constatarea a-
ceasta.”

Expoziția dela Cluj a Ligii Antirevizioniste

— In drumul său triumfal prin Ardeal, expoziția antirevizionistă a reperat în capitala Ardealului succese răsunătoare —

Azi săptămâna s'a deschis la Cluj, în vasta sală de expoziții a Bibliotecii Universității, expoziția Ligii Antirevizioniste, care a ajuns acum în capitala Ardealului după un turneu cu mari succese făcut la Sibiu, Brăila și Craiova.

Deschiderea expoziției s'a făcut cu mare solemnitate, în prezența tuturor autorităților, a tuturor persoanelor culturale din capitala Ardealului, a reprezentanților tuturor societăților patriotice, și-a unui public deosebit de numeros.

Au luat parte la marele eveniment numeroși delegați ai secțiilor Ligii din Ardeal, dintre cari s'a remarcat în special numeroasa delegație din Simeria condusă de d. dr. Jula.

Cuvântarea d-lui prof. Ioan Lupaș

D. prof. dr. Ioan Lupaș, președintele comitetului regional din Transilvania al Ligii Antirevizioniste, a deschis expoziția cu următoarea cuvântare:

„Dela încheierea războiului lumea n'a putut beneficia de pace. Cu toate că s'au încheiat diferite tratate, pe cari națiunile și-au pus semnăturile, seninătatea păcii nu s'a coborât peste țările din Europa. Lumea se amăgește numai că trăiește în pace.

Adevărul este că războiul nu s'a sfârșit. El s'a transformat numai dintr'un război al tunurilor și al tancurilor într'unul subteran, pus la cale de anumite națiuni învinse spre a menține Europa într'o stare de zbucium continuu.

Țara noastră, având atâtea granițe periclitare de dușmani, și-a dat seama că nu va putea fi liniștită câtă vreme la granița de Vest vom avea-o pe Ungaria, fara aceasta a vânătorilor de himere cari n'au știut să țină seamă de realitate, continuând să pretindă rectificarea granițelor stabilite la Trianon.

În această expoziție se poate vedea cât de multiple și variate sunt mijloacele cu cari au întreprins lupta dușmanii noștri revizionisti. N'au lăsat nici cărțile de rugăciuni fără otrava propagandei revizioniste, ura și răzbunarea luând locul iubirii creștinești. Se poate vedea apoi aci în cărțile lor de școală, cu câtă înverșunare caută ei să otrăvească sufletele copiilor din școli și chiar ale celor ce încă nici n'au ajuns pe băncile școlii.

Veți vedea apoi la această expoziție produsele extrem de numeroase ale unei pseudo-literaturi care îmbrățișează toate mijloacele și toate posibilitățile prin cari ungurii cred că ar putea lovi în țara noastră și în aliații noștri iugoslavi și cehoslovaci.

Este interesant de constatat, că ei nu cruță nici chiar pe Italia. Veți găsi aci expuse documente cu fel de fel de injurii și ocări la adresa Italiei, din partea căreia revizionistii maghiari reclamă orașul Fiume, în momentul ce pe altă parte asigură Italia de prietenia lor „sinceră”. Iată valoarea prieteniei ungurești!

Expoziția aceasta are un scop de orientare științifică în ce privește problema revizionismului. Alături de produsele propagandei revizioniste ungurești aveți însă și planșele, graficele și literatura antirevizionistă română, cari toate pledează sobru și sigur pentru dreptatea cauzei noastre. Ele vă vor convinge cu ușurință, că orice ar zice revizionistii unguri, dreptatea omenească și dumnezeiască este a noastră.

Expoziția vă va convinge în acelaș timp, că nu există nici un scrupul de conștiință, nici simț al realităților și al răspunderilor la revizionistii maghiari.

Ei sunt atât de orbiți, încât nu mai ascultă nici chiar pe oamenii cu mai mult bun simț și obiectivism din neamul lor.

Iată spre pildă cazul profesorului Francisc Eckardt, care într'o lucrare istorică a sa a avut curajul a recunoaște că teritoriul Ungariei de azi, ce i s'a atribuit prin tratatul de pace dela Trianon, coincide întocmai cu granițele pe cari le avea statul maghiar la întemeierea lui. Răspunsul ungurilor a fost că profesorul maghiar era aproape să fie alungat dela catedră.

Revizionistii maghiari continuă cu multă perseverență agitația lor, spre a nu lăsa răgaz de liniște și de reculegere Europei, și pentru a dovedi prin propaganda lor că nu va fi pace în acest continent până ce nu vor fi satisfăcute pretențiile ungurești.

În timpul din urmă ei au început să facă oarecari concesii, promițând a se mulțumi cu un început de revizuire a hotarelor, bun înțeles pentru a declara în acelaș timp că Ungaria nu renunță niciodată la granițele sale dinainte de război, orice concesii fiind doar începutul procesului de revizuire pe care ei îl reclamă.

Revizionistii descreați și disperați reprezintă cu încăpățănare prostească o idee falimentară.

Noi nu ne facem iluzii în privința revizionistilor. Realisti cum suntem, ținem ca lumea românească să-și dea seama la această expoziție de tot ceace fac revizionistii și în acelaș timp să luăm la timp toate măsurile de apărare a pa-

trimoniului național, din care nu renunțăm niciodată la „nici-o brazdă”.

Iată scopul expoziției, iată de ce Liga Antirevizionistă Română a făcut toate eforturile, ca să documenteze publicul românesc din țară prin aceste documente numeroase. Ea face și cu ocaziunea aceasta făgăduința solemnă, de a sta de veghe neadormită la hotarele țării și de a căuta ca prin toate mijloacele să trezească lumea românească din nepăsarea ei, scuturând-o din amorțeala în care se găsește, spre a o putea pune în mod solidar și cu entuziasm în serviciul scumpei noastre țări.”

Cuvintele d-lui președinte I. Lupaș au fost primite cu vii aplauze. Lumea a manifestat călduros pentru Liga Antirevizionistă Română și pentru președintele ei, d. Stelian Popescu.

Alte cuvântări

Au vorbit apoi aducând omagiul autorităților d-nii dr. Cornel Anca, ajutor de primar, în numele primăriei, I. Fedorca, în numele administrației, păr. Andrei Ludu, asesor consistorial, în numele bisericii și n numele P. S. Sale Episcopului dr. Nico-

lae Ivan, care din cauza ce L-a fântuit la pat n'a putut cu prezența Sa expoziția, ap. dr. Ioachim Tolciu, în numele „Acțiunii Patriotice”.

D. E. Sîmțion a dat ap. blicului lămuriri amănunțite foarte interesante despre mentele ce se arată la exp.

Omagii d-lui Stelian Popescu

În decursul cuvântărilor ce s'au rostit, publicul a manifestat de răsupetate ori pentru d. Stelian Popescu, președintele Ligii Antirevizioniste, din a cărei inițiativă și prin a cărei jertfă a luat ființă strălucita expoziție.

La sfârșit s'a trimis d-lui Stelian Popescu următoarea telegramă:

„Cu ocaziunea deschiderii Expoziției antirevizioniste la Cluj, cei aproape 30.000 de membri ai Ligii Antirevizioniste Române din capitala Ardealului aduc iubitului

lor președinte omagiul lor cunoștință și îi promit a-l fără șovăire în lupta pentru rarea patrimoniului național. nezeu să vă hărăzească îndelungată și să vă dea să pentru ducerea la îndeplinț tuturor dezideratelor pe ce le-ați propus, pentru ridica conștiinței naționale și ap. integrității hotarelor.”

Prof. I. Lupaș
Președintele com. regional pentru Transilvania al Ligii

Încă o lege pentru înjugarea celor din raiul horti

Proiectul de lege referitor la magistrați —

Parlamentul unguresc și-a început Luni sesiunea de toamnă. Și și-a început-o cu un proiect de lege care pune justiția și mai mult ca pân'aci la cheremul guvernului, hotărînd între multe altele că orice magistrat poate fi concediat dacă ministrul socoate că nu mai poate corespunde, și că poate fi mutat în interes de serviciu, fără să se specifice care este acel interes de serviciu.

La discuția de Marți a proiectului (cităm după „Pesti Hirlap” din 16 X) s'au spus despre această viitoare lege lucruri drastice. Între altele:

Deputatul Eugen Dulin: Independența magistraților există și acuma numai pe hârtie. În locul proiectului acestuia, ar fi trebuit unul care să facă imposibil ca puterea executivă să s'amestece mereu în treburile justiției.

Ministrul de justiție Lázár Andor: Unde se amestecă? Afirma-

țiune temerară!

Dulin: Se amestecă atunci când ia din mâinile tribunalului chestiunile ce sunt acolo, le duce la minister și le ține acolo până la sfîntu așteaptă. („Magyarság”, din aceeași zi adaugă: S'a specificat că-i vorba de actele alegerilor contestate din circumscripția ția Baia. Au fost luate la minister până a trecut termenul de judecată.)

Dulin a încheiat spunând că parlamentul ce se va întruni cândva pe baza votului secret (paște murgule!), are cea dintâi datorie să restabilească independența judecătorilor.

Horváth Zoltán: S'a spus că proiecte de legi din domeniul dreptului constituțional nu se vor aduce. Proiectul acesta e din domeniul dreptului constituțional, și totuși a fost adus. De ce atunci nu se poate aduce și proiectul de reformă electorală?

„Pesti Hirlap” în proiectului de lege, așa cum s'a făcut în primăvară, proiectul referitor la magistrați s'a întrucâtva.

„Totuși n'au putut fi depe el toate extremismele. când justiția administrativă deunăzi a anulat mandatul deputat al chiar ministrului justiție ales să fie gazdă a tui proiect, când (această a condamnat și va mai con-

de sigur nu odată legea rală a țării și toate sistemul de alegere delaolaltă cu toa tuția-i publică, acum că umbra puterii guvernului g

secundare de factură nouă sează în ritmurile unor noi cetățenimele băgată în ieri încă liberă, acum că cartotecile de diferite colorie la cartotecile partidului Gombös în cari se 'nscierul fiecărui cetățean — se 'nseamnă în procente cre-

litatea politică a cetățenilor, când se pretinde obligatoriu ționarilor publici să facă guvernamentală, trebuie 'nrat judecătorul liber și inde-

dent care să apere pe nul liber.”

„Țara să poarte bine de independenței judecătorilor. pier liberul judecător s'a dus și libertatea cetățean s'a dus libertatea de presă vom merge mai departe, dar drumul jugului.”

Citiți și Răspândiți „Gazeta Antirevizionistă”

ajuns să 'nvinuiască!

Gazeta budapestană „Magyarország” a publicat la 11 crt. o corespondență din Paris în care se vorbește în legătură cu procesul ce va începe în Noemvrie al atentatorilor dela Marsilia, că n'ar fi în dosarul arestațiilor nici o legătură a lor cu Ungaria. „Magyarország” nu se mulțumește cu minciuna aceasta gogonată. Ci scrie: că „s'ar fi constat” că atentatorul care l-a doborât pe Barthelemy a fost glonte francez, și că atentatorul Kaleman, pe care nu-l mai cheama așa ci Kerin, ar fi de naștere „tot așa de ceh ca și nașterea sa ca Maria Wondra”. Ba merge gazeta budapestană și mai departe. Și spune că atentatorul din Praga” a plecat ca să se ducă pe președintele republicii cehoslovace atentatorul Gorgoulew. Precum am arătat în numărul

nostru trecut, în legătură cu procesul fixat de polonezi tot pentru Noemvrie al complicilor atentatorului care l-a ucis pe ministrul polonez de interne Pieracki, ireidenta ungurească a început o mare campanie de defăimare a Cehoslovaciei și-a Iugoslaviei, prezentându-le ca țări teroriste, unde se pregătesc atentate politice.

Să ne mai mirăm?

Ce mârșăvie ar mai putea mira la niște propagandiști ireidentiști diriguți de un ministru de externe ca faimosul Kánya, cel despre care presa iugoslavă a arătat cu documente că este organizatorul terorismului din Ungaria, și despre care deputatul socialist Györy a afirmat în parlamentul unguresc că a făcut parte din banda falsificatorilor de franci francezi?

la capitolul legăturilor dintre Tisza cu românii

Publicistul maghiar Ignotus întreprinde în n-rul al 39-lea, de săptămâna, al gazetei clujene „Független Ujság”, un amănunțit de preț ce îl are dela d. Oct. 1935, cu privire la tratativele ce s-au făcut în anul 1914 între conștințin Ștefan Tisza, prim-ministrul maghiar de-atunci, și între delegații partidului național-român.

— Pe ce vă întemeiați dorința?
— Pe statistică! — i-au răspuns; — atâția deputați corespund proporției dintre români și dintre ceilalți locuitori.

— Statistica aceasta e falsă — a replicat Tisza plictisit. —

— Se poate, s-au răspuns delegații români zâmbind. Căci e statistica maghiară oficială.

„Tisza, — spune Ignotus — s'a întunecat și mai tare, și după câteva discuții și ezitări li-a spus verde:

— „Se poate să aveți dreptate, dar un stomac unguresc nu poate înghiți una ca asta”.

Și cu asta tratativele a luat sfârșit.

Mu i-i rușine

Un deputat din partidul mare, faimosul Iosif Willer, despre cărui profituri depe urma biroului de petiții al partidului acesese se spun în unele publicații maghiare multe de tot, a ținut săptămâna o adunare la Oradea, să arate alegătorilor unguri că i-a fericit cu deputăția sa. A vorbit omul ce-a vorbit desigur despre isprăvile sale, apoi a trecut la plângerile „ungurimii”. Și a arătat câte 'n lună și 'n stele. Dacă, de! e nesfârșit lanțul mulțumirilor ce le are minoritatea ungurească în țara aceasta barbară!

mai poate desminti. Dar dacă morții nu pot să desmintă, rămân declarațiile ce li s'au publicat când erau în viață. Noi știm, și toată lumea o știe, că fostul prim-ministru li-a spus-o mereu jehabarilor partidului maghiar, că nu la Geneva ci la București au demers cu ponoasele.

Nu roșește d. Willer de vorba ce i-a ieșit din gură?

Din Iugoslavia

„Pesti Hirlap” din 12 crt. anunță că noua lege administrativă ce s'a promulgat acum câteva zile în Iugoslavia, prevede că nu vor putea fi comune cu mai puțin de 3000 de locuitori, și că datorită acestei prevederi a legii 31 de sate ungurești cari n'au atâta populație, vor fi încorporate la comune sârbești, ca să fie sârbezitate.

O grevă la Dobrișin

Am arătat și săptămâna trecută că oficialitățile ungurești sunt nevoite să dea flămânzilor ajutoare sub forma unor sămbrii pentru lucrări publice, ca să le abată gândul dela răzvrătire.

„Pesti Hirlap” a anunțat în n-rul din 12 crt că șomerii ajutați la Dobrișin în chipul acesta, au declarat la 11 Oct. greva, părăsind lucrul din pricină că li se rețin din leafă 30 de fileri (10 lei și ceva), sub cuvânt că le vor fi dați la iarnă.

Apucături iredentiste

La Galeria White Allom din Londra s'a deschis o expoziție care trebuie să ne intereseze: e o expoziție a sculptorului ungar Sigismund Kisfaludi Strobl, cu busturi de ale somităților vieții publice engleze, începând cu-ale familiei regale și sfârșind cu politicienii.

Urmărim de mai multă vreme activitatea din Anglia a acestui sculptor unguresc, pentru că nu se mărginește la artă și la negustorie, ci slujește totodată revizionismul. E un obicei al acestui

Kisfaludi Strobl, ce poate fi urmărit în zeci și zeci de numere ale lui „Pesti Hirlap”, că 'n timp ce face bustul câte unei somități engleze, aduce pe secretarul dela Londra al Ligii Revizioniste ca să-i ia modelului declarații referitoare la Ungaria, cari e de sine înțeles că nu pot fi obiective, date în atelierul unui ungar care-ți copiază mutra.

Catalogul expoziției de-acum, precum arată „Budapesti Hirlap” din 16 crt., e prefăcut de G. Bernard Shaw, care îl compară pe sculptorul unguresc cu Rodin.

Dilema abisiniană a Ungariei

La 9 Octomvrie, tocmai când delegatul maghiar dela Geneva aducea la cunoștința Ligii Națiunilor că Ungaria nu ia parte la sancțiunile anti-italiene, ziarul budapestan „Magyarország” a publicat sub titlul de mai sus un editorial, în care cerea Ungariei să se mărginească la o abținere dela vot (dela votul prin care s'au hotărât sancțiunile).

Ziarul budapestan scria:

„Scopul politic ce vreau să-l apere sancțiunile: independența Abisiniei, pe Ungaria nu o interesează, fiindcă noi de-aici dorim succes politicii italiene. Și n'avem nici moralmente decât puține motive ca să ne 'n-suflețim pentru un pact al Ligii Națiunilor, care este parte integrantă din dictatul de pace dela Trianon. În realitate situația e însă totuși aceasta: că pactul Ligii Națiunilor pe care-l blestemăm, a fost acela cu ale cărui articole am putut nu demult să scăpăm Ungaria de invazia unui stat vecin. Fiindcă deci Ungaria va rămânea și pe mai departe, cel puțin o bucată de vreme, în situația aceasta, neapărată și 'nconjurată de vecini dușmani înarmați până 'n dinți, Ungaria mai poate încă să aibă nevoie de puterea acestui pact al Ligii Națiunilor. Rezultă din aceasta că n'ar fi din partea Ungariei un gest prea elegant, ca să voteze în contra proiectului sancțiunilor care e bazat pe ideea aceasta.”

Ca să nu supere însă nici pe Italia, „Magyarország” a propus în încheiere soluția amintită: abținerea dela vot.

Tocmai când i se amintea guvernului maghiar în chipul de mai sus folosul de care i-a fost în urma atentatului dela Marsilia pactul Ligii Națiunilor, delegatul său dela Geneva vota în contra sancțiunilor.

E cunoscut faptul, precum și revolta ce-a pricinuit-o în contra Ungariei în țara lui Rothermere și-a celor o sută și nu știu câte zeci de parlamentari filomaghiari. Revenim asupra lui pentru că reținem două amănunte

din argumentația delegatului maghiar dela Geneva Vélics László:

Întâi, delegatul maghiar a spus că votează în contra sancțiunilor deoarece Liga Națiunilor n'a căutat să împiedece războiul printr'o revizuire. Adecă, veșnicul cântec!

Al doilea, Ungaria votează în contra sancțiunilor deoarece majoritatea exportului ei se duce în Italia, așa că dacă i s'ar tăia acest export, și-ar pierde echilibrul economic și financiar.

E cazul să reamintim declarațiile ce s'au rostit astă primăvară în parlamentul maghiar: că povestea asta cu majoritatea exportată în Italia a exportului unguresc, este simplă poveste, inventată de Gömbös ca să aibă cu ce se 'mpăuna. În realitate — se știe — convenția comercială maghiaro-italiană a dat din punctul de vedere unguresc fiasco.

Firește, facem aceste observații nu pentru că să pledăm pentru sancțiunile antiitaliene, cari sunt numai treaba Angliei, ci pentru că să arătăm vicisugurile maghiare.

În „Magyarország” dela 13 Oct. s'a publicat tot în legătură cu sancțiunile un articol al lui Alex. Pethő, directorul ziarului, sub titlul acesta: „Quid novi ex Africa?”

Tema autorului e aceasta:

N'ai putea decât să râzi — dacă n'ar fi jalnic — că țările așa-zise culte din Liga Națiunilor se ridică de dragul unei Abisinii în contra Romei care le-a dădăcit, și anume „după ce pân'acuma nici n'au clipit din ochi când au făcut din națiunea conducătoare a Bazinului dunărean (adecă din unguri, — n. tr.) un Lazăr al popoarelor, și când părțile națiunii maghiare stau de 17 ani în temniță.”

Intr'adevăr, să râzi de țările acestea culte ale Europei, dacă n'ar fi 'ngrozitor de jalnic. Ruzi rușine! Să se ocupe de-o Abisinie din Africa, în loc ca să desființeze Trianonul!

Ziarul budapestan „Ujság”, care e admis să intre 'n România, a publicat la 16 Oct. un articol intitulat: „Ungaria la Geneva”, în care se spune că Ungaria trebuia să voteze în contra sancțiunilor, pentru că e vorba la italieni de-o aplicare practică a paragrafului al 19-lea al statutului Ligii (cel cu revizuirea).

„Ujság” spune apoi următoarele:

„Unele ziare engleze — față de al căror spirit independent avem de altfel tot respectul — nu numai că critică Ungaria pentru atitudinea ce a luat-o în favoarea Italiei, dar îi aruncă în obraz necunoștința față de Liga Națiunilor, și o amenință mascat ba chiar și pe față, că Liga Națiunilor n'are să uite această purtare a Ungariei, și c'o să mai vină el prilejul să o pedepsească.”

În continuare gazeta budapestană admisă la noi se ocupă de ceea ce va veni:

Arată că e inevitabilă ieșirea Italiei din Liga Națiunilor, și că Ungaria trebuie să rămână în Ligă, „pentru că dreptele aspirații, cari sunt lozinci dogmatice ale politicii maghiare externe, nu și le poate intradever înfăptui decât dacă se străduiește, stând în Ligă, să pună această instituție în slujba adevăratelor idealuri ale unei Ligi a Națiunilor, făcând-o să socoată chestia maghiară o chestie a sa de conștiință.”

„Pesti Hirlap” din 11 Oct. reproduce telegrafic voci din presa engleză referitoare la atitudinea dela Geneva a Ungariei.

„Daily Telegraph” scrie că membrii ceilalți ai Ligii Națiunilor au rămas consternați de fapta Ungariei, după ce Ungaria a fost așa de mult ajutată de Liga Națiunilor cu împrumuturi peste împrumuturi.

„Daily Herald” își intitulează articolul referitor la fapta Ungariei: „Austria și Ungaria, vazalii lui Mussolini, se împotrivesc sancțiunilor.”

„News Chronicle” scrie sub titlul „Ungaria a provocat indignare”:

(Continuare în pagina IV-a)

Dilema abisiniană a Ungariei

(Continuare din pag. III)

„Delegatul maghiar a avut, nu-i vorbă, atâta bun simț, că a făcut ulterior aluzie că Liga Națiunilor a salvat bănește Ungaria, dar critica sa la adresa Ligii Națiunilor a provocat o mare scandalizare, deoarece Ungaria nu este vecină cu Italia, și e'n parte vina propagandei iredentiste maghiare că negoțul țării e'n așa de mare măsură avizat la' bunăvoința Italiei. Guvernul maghiar n'a făcut nici revizionismului un bun serviciu prin aceea că și-a îndrumat delegatul să tragă la' ndoială reaua credință a delegatului Italiei.“

„Daily Express“ scrie:

„Austria și Ungaria, aliații Italiei, au desfășurat la ședința Ligii Națiunilor drapelul răzvrătirii. Delegații lor au recunoscut-o fățiș, că Austria și Ungaria prețuesc mai mult prietenia față de Italia decât obligațiile față de

Liga Națiunilor. Liga Națiunilor a ascultat într'o tăcere penibilă discursurile provocatoare ale aliaților lui Mussolini, dar nimeni n'a ridicat mânușa.“

„E considerat ca o specifică trădare faptul că au întors Ligii Națiunilor spatele tocmai acele două state, pe cari Liga Națiunilor le-a scăpat după război de un faliment național. S'a simțit o puțintică compătimire față de Austria, fiindcă independența ei e avizată la baionetele italiene, dar față de Ungaria nimeni n'a avut nicio compătimire.“

„Uj Magyarság“ din 16 crt. se revoltă că delegatul Rusiei Sovietice, Potemkin, a vorbit la Geneva în contra Ungariei, acuzând-o că complotază'n contra păcii și că are în buget o gramadă de sume camufilate destinate înarmării, și cerând în contra ei măsuri de pacificare.

Societatea „Corvin“ din Săvârșin

„Cu curaj la izbândă!“ — este dictonul cu care își termină părintele I. Tomuția apelul din no. 39 a. c. al „Gazetei Revizioniste“, referitor la anchetarea ce ar trebui să se facă, a potlogărilor prin cari a fost metamorfozată și scăpată de expropriere averea dela Săvârșin a contelui absenteist Hunyadi.

Izbândă vreu și eu, părinte! Societatea pe care nu o poți înghiți D-ta, pentru Ungaria este o formulă magică consacrată de legile românești, cari îi protejează salvându-i dela pieirea ce li se cuvine în această țară românească, iar pentru români este o nouă doză de venin turnată peste jarul năcazului nostru de veacuri.

Societatea aceasta a creat-o contele absenteist Hunyadi și mai pre sus de el românașii noștri cozi de topor, ca să salveze o moșie dela pierzare și mai vartos dela împărțirea ei între țărani români.

M'am întrebat și eu: Să fie oare aci un nou Concordat cu străinii, sau este o trădare a intereselor românești?

Prințul etiopian Gugșa își trădează neamul și patria, pe împăratul și socrul său, și rămâne totuși semeț. Atâta depărtare și totuși atâta asemănare între cazul Gugșa și „Corvin“!

Orice indignare a românilor de bine este dar justificată. Părintele Tomuția dă o alarmă la care trebuie s'asculte toți câți mai simt curat românește.

Să ne cunoaștem, domnilor! Mulți sunt aceia ce se laudă cu patriotismul lor, dar faptele lor prea seamănă a fapte de coadă de topor.

La trecerea moșiei Hunyadi în proprietatea firmei „Corvin“, statul român, bietul stat, a fost reprezentat prin directorul de carte funduară și prin notarul public din Radna, doi cetățeni români de lege străină!

Cum să se fi comportat dumnealor altfel în fața situației date? Era lucrul pregătit de mai'nainte. De față erau trei conți unguri, și doi prinți români. Ba mai era interesat și un ministru român care moștenise „ca donație“ dela bătrânul conte Hunyadi „vănătul“, pe viață. Vezi bine, un mare interes românesc!

Era adecă să asistăm la o licitație aranjată de un nemeș ungur (contele Hunyadi cel tânăr, care în treacănt fie zis, este vicepreședintele unui partid revizionist din Ungaria) pentru prietenii săi conți maghiari și prinți valahi de aici, cu scopul vădit să-și cumpere de formă prin societatea „Corvin“ moșia ce o moștenise dela tatăl său, pe care altfel, cetățean străin fiind, nu o putea stăpâni.

Adecă câțiva acționari de formă, câțiva cumpărători tot așa, și „eu vând, eu cumpăr“, și așa să trăesc eu dacă voi avea altă pagubă afară de impozitul proporțional cătră statul românesc!

Halal de tine ciocoiule, pare că tu ai menținut suflarea românească în Valea Murășului! Așa

să le răsplătească D-zeu acelorace te protejează!

Adevărat, am văzut două ghiozdane à 800.000 lei prezentate de avocații celor doi prinți, dar am observat că d-lor nu au cumpărat nimic, pentru că se temeau de contele-avocat Kendefy și de administratorul Horváth cari reprezentau „Corvinul“.

„Corb la corb nu scoate ochiul!“ — zice românul. Și nici nu e ciudat, fiind vorba chiar de „Corvinul“. Lighioanele Sfintei Vineri s'au înțeles pe deplin. Reprezentantii bietului stat au chiar încheiat în limba română proces-verbal asupra procedurii corect îndeplinite. Este doar numai ciudat puțin, cum s'au plămădit toate, în fața noastră, public neputincios și amăgit, care la sfârșit am mai văzut și ciocnindu-și fuicile între grofi pe Fr. Deak (înțeleptul avocat Iancu) și pe Fr. Liszt (muzicalul popa Petre) în sănătatea acestei simfonii (ori cum să-i zic)... valaho-maghiare.

Este armonios dar nu deplin! Unul dintre tovarășii lui Vug Ivantie, care a cerut chiar la începutul licitației să nu se scoată la vânzare moșia în table mari de pământ (160 jug. cat.), a fost respins de d. director al Cărții Funduare. Inzădar a obiecționat respectivul amator că în parcele mici vor cumpăra și micii proprietari, până când „în bloc“ vor cumpăra numai d-lor, „conții“. Căci reprezentanții statului român au răspuns: „Condițiile de licitație le-a fixat proprietarul și nu le putem schimba, cine vrea licitează, cine nu, nu!“

„Nu poate fi excrocherie, D-lor!“

Căci Casa Centrală a Improprietărilor are să vadă procedura, să aprobe, are dreptul să leagă și să opteze!“ Așa ne tise doar d. Director în actualul producător în licitație.

Vom fi fost noi, cei cu apelul, cum zice On. judecătoria Radna, secția C. F., în „Decretul“ sa No. 2054—935 și „divi“ și „netimbraji“ și „nespecificați cu Ș“, toate vărate să fie, dar una e neapărată! nu am fost și „neinteresat“ cum îi mai place a ne socoti.

Noi am fost de bună credință, credeam și credem că acea Casa Centrală a Improprietărilor, din București, nu la Budapesta. Credeam că cel puțin acolo oamenii la locul lor. Credeam că Bucureștii nu vor putea înghințea ei această — simfonie... fond — deși cu formă de adunare.

Domnul avocat Iancu, juristul contelui și al „Corvinului“, avocat înțelept fiind, de sigur noaște mai bine ca mine „de-a fondul și forma“, turc să fiu eu dacă nu se scârbi și D-să de protejeze D-sale, când va afla dela ei că ei nu se mulțumesc cu lipirul atât de ieftin apucă mai caută și alte ciolane ros. Apoi, da: Măncând li pofta!

Noi, părinte loane, nu am pierdut credința nici în împărțiri mai rele, dar astăzi! Ce avem noi la Bărzava un serafim nu avem noi la Arad un președinte! Sau acest partid liberal pe care eu îl servesc de atâția ani mândrie, toți aceștia vor înțelegi oare această broască răioasă?

Un apel

O nouă falsificare

Precum se știe, după ce au sărbătorit ca tricentinar al Universității din Budapesta tricentinarul fostei Universități slovace din Tirnavia, ungurii se pregătesc acum să comemoreze ca fiu al nației lor pe compozitorul neamț Franz Liszt, care n'a știut toată viața sa, deși a trăit uneori și la Budapesta, două vorbe ungurești.

Anul muzical uuguresc ce se începe cu toamna aceasta e închinat amintirii lui Liszt. Comemorarea se va începe la 21 Oct., cu o slujbă oficiată în biserica încoronării din cetatea Buda de episcopul renegat și iredentist Glatfelder, și cu o ședință festivă a societății care organizează comemorarea. Seara va fi o serbare de gală la operă. A doua zi, când se mplinesc 125 de ani dela nașterea compozitorului, societățile muzicale vor încununa tabla comemorativă a lui Liszt dela vechea Academie de muzică, apoi se va așeza o tablă comemorativă în sala Vigado. Vor urma apoi în decursul anului comemorativ festivaluri, emisiuni de radio, etc.

Acesta-i programul uuguresc. Rămâne să vedem celalalt program, al germanilor. Cari acum două luni, când Gömbös nu fusese încă la „vânătoare“ la Göring și'n audiență militară la Hitler, li-au spus-o ungurilor oarșan prin câteva gazete din Germania, că „numai o obrăznicie turanică poate încerca o asemenea expropriere.“

Slovacii, după cum am anunțat în numărul nostru trecut, răspund la provocarea ce s'a comis prin „tricentinarul“ Universității dela Pesta, organizând pentru luna viitoare o comemorare a tricentinarului Universității celei adevărate, a celei slovace dela Tirnavie.

Germanii, așijderea, n'ar putea răspunde mai bine expropriării

obraznice ce se face prin comemorarea lui Liszt, decât organizând și dâșii o comemorare a lui Liszt al lor. Tare se pare însă că și-l vor jertfi pe Liszt pe altarul noii împrieteniri politico-militare iăcută cu prilejul „vânătorii“ din zilele trecute. Altfel n'am înțelegere de loc cum e cu puțință că societățile corale din Germania vin tocmai acum în preajma comemorării lui Liszt, în vizită în Ungaria.

Procesul Dréhr

La Budapesta se debate în continuare faimosul proces al fostului subsecretar de staf dela sănătate Emeric Dréhr, de care ne-am mai ocupat în foarte multe rânduri.

În esență chestia ce se debate este: care e din uriașele potlogării ce s'au făcut la ministerul uuguresc al sănătății partea subsecretarului Dréhr, și care e partea răposatului ministru și prelat Iosif Vass. Fiindcă Dréhr spune că n'a delapidat dâșul ci răposatul, iar justiția vrea să-l apere pe Vass și să-l infunde pe Dréhr.

Acum în urmă s'au audiat fostul prim-ministru Bethlen și ministrul actual dela agricultură Darányi. Li s'a cerut să spună dacă știu că din sumă de 28 de mil de pengő ce i s'a dat de guvern după moartea lui Vass ca să achite niște datorii delicate ale răposatului Vass, Dréhr a plătit de fapt, așa precum susține, ca datorie „delicată“ a lui Vass, 16 mii de pengő unei foste actrițe din părțile arădane, care poartă astăzi numele de Poloran Kornélné.

Interogările s'au făcut în ședință secretă. Fostul prim-ministru Bethlen a fost audiat un ceas și jumătate. (Cf. „Pesti Hirlap“, 11. X.)

ZIS-A FARISEU „Mulțumescu-ți, Doamne, că nu sunt ca ceilalți“

Sub semnătura Zsolt, a lui Harsányi Zsolt dela oficiosul Ligii Revizioniste care a fost invitat să facă la Orade apropiere româno-maghiară, s'a publicat la 8 Oct. crt. un articot intitulat: „Să ne băgăm unu'ntr'altul“, apelând la unguri ca să fie una în fața primejdiilor ce le poate aduce situația internațională tulbure.

D. Harsányi se răsboiește în articolul său cu fabricanții de muniții, fiindcă turbură pacea.

Nimic de zis. Numai că — așa-i întotdeauna în presa uugurească — autorul trebuie să pună acest antipacifism în contrast cu „pacifismul maghiar“. Și-apoi dac'a ajuns aci, ține-te!

„Nu e misiunea noastră, spune d. Zsolt Harsányi, să pacificăm lumea, să împiedecăm războiul și să facem dreptate între popoare. Am ști-o face dacă am fi „națiune mare“, biruitoare. Putem să afirmăm fără să ne lăudăm, că națiunea maghiară a știut să trăiască o mie de ani în pace cu tot felul de popoare. A știut

domni cu dreptate și cu cum înțeleptesc între popoare și peste popoare străine. niciun iel de forme à la Națiunilor, și fără așa câtuși de hârtie ale dreptur minoritare, a știut să dea de ani, numai pentru că avea țul toleranței și-al dreptății, cire, libertate, îmbogățire, ture, la mai multe neamuri cadrele națiunii maghiare, țului, valahalui, slovacului, bului, vendului, ruteanului.“

Iar după ce se îndurează e iarăși război în lume, Harsányi Zsolt se bate în piept și zice: „Noi, nația asta maghiară, cată în picioare, suntem cea mai liniștită, cea mai vântul uuguresc nu se aude parte, dar cu toate astea s'a tit întotdeauna în decursul riei pentru pace.“

Ar mai fi multe de citat, ne oprim.

Atâta făjărnicie nu poate să te scârbească.

Din lume și din țară

Puțini vor fi știind că împăratul împăraților, Hailé Selassie, are și aptitudini scriitoricești. S'a aflat aceasta din vitrina unei librării londoneze, unde sunt expuse două cărți ieșite din teascurile tipografiei imperiale din Addis-Abeba: una dintre aceste cărți e „Vieașa Sfântului Ioan Crisostom”, cu o prefață a negusului în limba amareică, iar cealaltă o descriere a călătoriei făcută de negusul de astăzi în Europa acum 11 ani, când nu era încă încoronat. (Se arată în această a doua carte cum a recăpătat dela englezi coroana abisiniană, pe care generalul Napier o duse în Europa după înfrângerea dela Magdala a negusului Teodor al II-lea, *cel născut în România din tată român și din mamă grecoaică.*)

Primarul orașului Antofagasta din Chili a dat o poruncă nostimă de tot: a hotărât că de aci înainte nu vor putea ieși vopsite pe stradă decât femeile cari au autorizație dela consiliul comunal. Poliția a căpătat ordin să legitimeze pe toate femeile vopsite.

În Noembrie va fi anul s'a înființat în statul Cuba din America de miazăzi un regiment de femei, care are astăzi 5000 de amazoane. Regimentul feminin a făcut acum înfăile manevre.

S'a stabilit că în urma inundațiilor ce au fost acum două luni în China, au rămas pe drumuri cinci milioane și jumătate de oameni.

La Valievo, în Iugoslavia, s'a înființat un frigoriger pentru broaște de export, duse la Paris cu avion. Se plătește oamenilor cari prind broaștele câte 20 de dinari de fiecare sută de broaște.

La căile ferate franțuzești s'a introdus dela 8 Oct. un tarif nou, tariful kilometric, menit să sporească călătoriile. Inovația constă în aceasta: Tariful se plătește după kilometri (20 centime 1 km. cu cl. III, 30 cu cl. II, 45 cu cl. I), și călătoria poate fi întreruptă oriunde, plătindu-se o taxă de întrerupere de 2 franci. Dintre membrii familiei numai întâii doi plătesc biletul întreg, iar ceilalți din grup au reducere de 75%. Grupurile mai mari de 10 persoane au reducere de 50 la sută. Automobilele pot fi date ca bagaj, fiind taxate cu un franc la un kilometru; în taxa aceasta e socotită și călătoria a șase însoțitori, cari astfel călătoresc gratuit.

Gvernul francmason al Mexicului a luat o nouă măsură în contra bisericilor.

A hotărât confiscarea fără niciun drept de apel a tuturor averilor bisericicești.

Un anume Edward Girard din orașul american Filadelfia are o colecție cum de sigur nu e alta pe lume. Tot căutând după trifoi în patru foi, Girard a găsit trifoi în cinci, în șase, în șapte, ba chiar și în opt foi, și are până acuma în colecția sa 200 de rarități de-acestea.

După o știre dată de o revistă militară, aviația militară a Italiei face zboruri în stratosferă, depe aerodromul depe Monte Celio de lângă Roma. Se fac zboruri la înălțimi de 11-12 km., și anume în scopul unor bombardări din stratosferă, cari după socotelile ce s'au făcut, sunt însutit mai eficace decât bombardările obișnuite, neputându-le rezista niciun tel de fortificații.

Gvernul danez a trimis în Grönlanda o corabie ca să facă explorări. Expediția aceasta a găsit niște câmpuri de aramă și nickel, și anume după o indicație nostimă: a constatat că oridecâteori treceau peste un anumit teritoriu, postul de radio al expediției nu mai funcționa. Expediția și-a dat cu părerea că trebuie să fie prin partea locului zăcăminte de minerale, și părerea i s'a dovedit adevărată.

Gvernul chinez din Nanking a schimbat acum mărcile poștale, punând pe noile mărci inscripții educative ca acestea: „Nu scuipa!”, „Nu uita să te speli!”, „Dacă ești bolnav, caută-te cu doctor!”

După condamnările din săptămânile trecute ale călugărilor din Germania prinși cu contrabande de devize, a venit acum o nouă arestare senzațională, tot în legătură cu astfel de contrabande: a episcopului catolic Peter Legge din Meissen. Când vom învăța și noi să ne purtăm cu cuvenita autoritate față de ordinele călugărești maghiare cari s'au dovedit că primesc în scop iredentist subvenții dela Budapesta?

Se spune despre ras Seium, viteazul comandant al oștilor abisiniene depe frontul Acsum-Adua-Adigrat, că pe frontul familiar nu e așa de curajos ca în lupta cu italienii. Prințul Seium e urmaș al împăratului Ioan, dar nu i-a rămas dela acest negus decât simpla glorie, iar avere nimic. Prin nevastă-sa, Azrede Arfan, nepoata negusului de astăzi, a ajuns șef al provinciei Tigre, dar o stăpâna mai mult cu numele, fiindcă stăpâna adevărată e prințesa. Om cheltuitor, ras Seium a ajuns dator la toată lumea (până și italienilor, cărora nu li-

plătit vama pentru caravanele ce li mergeau în Eritreea). Prințesa Azrede Arfan, văzând că prințul prăpădește cu chefurile sale totul, l-a pus pe Ras Seium sub papuc. Și-a înființat un minister de finanțe al ei, biruri ale ei, o poliție a ei, așa că de fapt provincia Tigre (astăzi aproape toată ocupată de itatieni), avea de fapt doi stăpâni.

Ras Seium e azi în vârstă de 50 de ani.

Generalul De Bono, care a cucerit dela abisinieni provincia Tigre până din jos de Adigrat—Adua—Acsum, e un vechi cunoscut al negusului abisinian. În anul 1924, când negusul — pe atunci prințul Tafari — a fost în vizită la Roma, regele Italiei i-l dăduse aghiotant pe generalul De Bono.

Se știe că generalul De Bono a fost pus de ducele Mussolini comandant al oștilor italiene trimise în contra Aduiei, fiindcă acum 39 de ani De Bono a făcut parte ca sublocotenent din armata italiană care a mâncat la Adua bătaie.

Tot astfel generalul Santini a fost pus să cucerească Adigratul, deoarece la 1896 luptase ca sublocotenent în armata italiană care a suferit înfrângere la Adigrat.

Amândoi au spălat cu multă vrednicie pata rămasă pe armata italiană dela 1896.

Se plănuise în Japonia să se păstreze pentru viitorime amintirea cumplutului cutremur de pământ de-acum doi ani, săpându-se numele victimilor într'o stâncă uriașă de granit. Planul acesta a fost apoi părăsit, deoarece stâncă ar putea să nu reziste prea multă vreme timpului. De aceea s'a făcut acum o altfel de „eternizare” a amintirii catastrofei: S'a scris cu tuș de China istoricul cutremurului și numele victimelor pe 500 de pergamente pregătite special, cari au fost așezate în niște vase de cvart de Brazilia din cari s'a pompat orice urmă de aer, și apoi au fost depuse la o mănăstire budistă. Se speră că pergamentele acestea vor putea astfel să dăinue vrezece mii de ani.

În anul viitor pleacă o nouă expediție, a lui Hugh Rutledge, ca să exploreze culmile muntelui Ewerest din Himalaia. Expediția aceasta a făcut de curând explorări de probă, ca să se deprindă cu greutățile drumului. Cu acest prilej a găsit în ghiețurile depe culmea muntelui Roug buk cadavrul înghețat ca fierul al exploratorului Maurice Wilson, cel plecat în Mai anul trecut de unul singur ca să descopere înălțimile necălcate încă de picior de om ale muntelui Ewerest. S'a găsit lângă exploratorul înghețat un steguleț englezesc și un carnet cu însemnări.

Nu de geaba e proverbială răbdarea astronomilor. Iată unul, englezul Davidson, care a avut răbdare să numere timp de doi ani de zile stetele căzătoare, ca să vadă dacă se adeverește vorba că la moartea fiecărui pământean cade din ceri o stea. Astronomul englez a stabilit că credința aceasta nu poate fi adevărată, deoarece numărul meteorilor e de vreo 20 de milioane pe zi, în vreme ce din populația de două miliarde de oameni a planetei noastre nu mor într'o zi decât cel mult o jumătate de milion.

S'a scris deunăzi 'n ziare că la Moscova este un mare ceas public numit al comisariilor, care are niște statuete ce ies pe rând din ceas la intervale de câte cinci minute și reprezintă pe comisarii poporului.

Acum se face și la Seghedin un asemenea ceas, în balconul institutului de chimie al Universității zisă „a Clujului”. Dintre figurile ce ies din ceas, una e a pedelului actual al Universității, iar celelalte ale unor decani și profesori dela Universitatea antebelică din Cluj. Se face adevărat și prin copia aceasta a invenției sovietice treabă revizionistă.

Profesorul dr. E. Rosenow dela Universitatea din Minnesota a prezentat deunăzi Asociației medicilor din statul Kentucky un ser în contra paraliziei infantile descoperit de el acum câțiva ani, cu care a izbutit să vindece total 60 de bolnavi. Serul lui Rosenow are efect deplin numai dacă e injectat bolnavilor în 24 de ore dela declararea boalei.

Unul dintre numeroșii vulcani din Japonia, Aso depe insula Kiusiu, a erupt acum săptămâna, și e de-atunci mereu în funcție.

În Abisinia nu sunt decât 25 de cinematografe, dintre cari sonore numai șase, toate șase în Addis-Abeba. Negusul își are la palatul regal un cinematograf al său. Filmele rulate sunt în cea mai mare parte franțuzești.

(Bine înțeles, știrea aceasta se referă la vremea de pace. Astăzi nu le mai poate arde bieților abisinieni de astfel de distracții.)

Dania și Suedia vor face împreună un pod peste Öresund de 20 de kilometri de lung, între localitățile Åmager de lângă capitala daneză și între Limhamn de lângă Malmö. Va fi, ni se pare, cel mai mare pod din lume.

Doi aviatori americani au avut deunăzi o pățanie sinistă. Duceau dela Detroit la Buffalo

pe un vestil jucător de basball, pe Len Koenecke, care închiriasse pentru călătoria aceasta un avion. Pe drum s'a pomenit că jucătorul de basball vrea să apuce cu pulera cărma, ca să măie dănsu. Abia atunci și-au dat seama că e biat ca un porc. I s'opus, firește, și s'a încins între ei în văzduh o luptă cumplită. În cele din urmă, unul dintre aviatori a luat revolverul și l-a împușcat. Aviatorii aterizat la Toronto și au avut cazul la cunoștința poliției, care i-a ținut o zi închisii, poi li-a dat drumul.

Din Ungaria au plecat deunăzi la Londra, ca să-și ia hârtii pentru Australia, 300 Weisbergeri. Se duc în Australia ca să-și facă stagiul vederea încetățenirii, și poată astfel intra în posesia unei moșteniri de o sută milioane de lire sterline a rămas de pe urma lui Weisberger originar din Ungaria, care fiind înrolat aceluia câteva zeci de ani la oarmă a dezertat fugind în Australia.

Un joku american a fost exclus dela toate alergările de cai din Statele-Unite, încă s'a aflat că își mășora calul cu pinteți electrici, și erau în contact cu o baterie ce-o ținea subsuoară.

Căminul săracilor din Cairo are un pensionar care e cel mai bătrân om din lume. Ibrahim el Helbawi — acest e numele — face dovada actă că e de 138 de ani. Spune că-și datorește această vîrstă lungă îngrijirii nevestelor. A avut până astăzi 78 de copii.

„Magyarság” din 9 Oct. anunță că în loc de 79 de circumscripții de hornărit avea până acuma Budapeștii vor fi în viitor 90. Li se rește numărul pentruca s'a vină 'n ajutorul coșarilor raci. Pân'acuma reveneau circumscripție 4300-5000 fumuri, cu un venit lunar 1300 pengö (circa 40 de lei). Pe viitor numărul murilor dintr'o circumscripție și venitul, va fi mai în proporție cu sporirea țării a numărului circumscripțiilor.

Am ruga autoritățile noastre să ia bine seama la știrea aceasta.

În Ungaria, deci, e cu tință să se taie în intercoșarilor săraci din venitul coșarilor cu circumscripții la noi, deși e vorba de monopol rămas dela un exercitat aproape numai minoritari cari poartă România sâmbetele, nu se poate afirma nimeni de „drepturile coșarilor” ale domnilor coșarilor noritari, fiindcă sindicatul și l-au înființat anume 'n scop, se pricepe să zădărească orice încercare de a lua aceleia ce e admisibil Budapeștii.

Excrocheriile electorale din Ungaria

Justiția administrativă din Ungaria judecă în continuare alegerile contestate.

S-au anulat până acum vreo 10 mandate de deputați, și fiindcă unul dintre președinții de secții votare din Budapesta a fost găsit vinovat de falsificare și în consecință condamnat, s'a anulat mandatul de senator al acestuia.

Dintre alegerile contestate cari s'au făcut în curs de judecată, pasionantă mai cu seamă cele dela Győr. S'a făcut dovada la descrierile de până acum că guvernul a adus o seamă de flăcăi ce au drept de vot și i-a pus să voteze de câte 10—20 de ori, și că s'a votat cu buletine de câte două sute de morți și de câte două sute de alegători plecați din circumscripție, deasemenea 140 de bărbați de încredere ai opoziției au fost ținuți înșiși la prețură, și au votat în numele lor alții, cu guvernul. (Cf. „Magyarság“ 9 X)

La Budapesta s'au declarat valide prin anularea alegerilor din circumscripția sudică 12 mandate. Noile alegeri se vor face în această circumscripție la 25 și 27 Octombrie.

Este mai mult decât alegerile acestea pasionează alegerile ce s'au făcut la 28 Oct. la Dobriș, în fostul fief al contelui Ștefan Bethlen, de unde generalul Gömbös l-a izgonit pe fostul președinte de consiliu și creator al grupului său politic de astăzi, și mai în Panonia, ca să aleagă pe el însuși pe ministrul de justiție Lázár Andor. Mandatul lui Andor a fost contestat și anulat în cauza unei serii întregi de ilegalități. Ministrul Lázár candida acum din nou, și fiindcă justiția se menține tare în circumscripție, s'au reînțeles d'alegători fărădelegile pentru cari mandatul ministrului de justiție a fost odată anulat.

Excrocheriile electorale din Ungaria se fac, precum se știe, în numele legăturii cu așa-zisele recomandări. Candidatul trebuie să prezinte comisiei electorale o listă de 10 la sută dintre alegători, și se face cu aceste listuri o ne mai pomenită comisie, vânzându-se ca la bursă, și mai mulți candidați deodată. În Martie așa-zisele „recomandări“ n'aveau decât scderea asta: că un alegător dedea o listă la mai mulți candidați, și deaceia se prezintă întâi cu o listă de recomandări la comisia electorală candidatul guvernului, și că iscăliturile opoziționistului s'au anulat dela sine. Acum, în alegerile din Martie ale lui Gömbös s'a inovat falsificarea iscăliturilor. Guvernul și-a pus oamii să iscălească în fals pe cine și a plăcut, și s'a ales în consecință acesta. La Budapesta, în Martie, s'au prezentat de vreo 10 ori mai multe iscălituri de alegători decât alegerile din circumscripția de miază-nord a Budapestei au fost anulate în primul rând din

pricina asta.

Cele câteva anulări de alegeri frauduloase au readus deci în discuție calamitatea sistemului de alegeri prin „recomandări“, inventat de fostul prim-ministru Ștefan Bethlen.

Președintele Ligii Revizioniste, Herczeg Ferenc, a publicat deunăzi în „Pesti Hirlap“ un apel la guvern și la parlament, ca să desființeze sistemul acesta, chit că nu s'ar aduce încă votul secret.

Apelul lui Herczeg a avut un

destul de mare răsunet, firește numai la opoziție. Mai mulți deputați din opoziție au înregistrat săptămâna aceasta interpelări cu privire la acest sistem, care — perfecționat de Gömbös cu falsificările amintite și cu anularea după bunul plac a recomandărilor adevărate, sub cuvânt că ar fi false — a făcut din alegerile din Martie ale d-lui Gömbös cele mai scandaloase alegeri dintre câte s'au pomenit până aci în Ungaria, de le-a întrecut chiar și pe-ale lui Bánffy.

DISCUȚII

Ultimele acorduri ale „apropierii“ dela Orade

de Alex. Olteanu

D. M. G. Samarineanu, directorul revistei „Familia“, s'a supărat foc pentru demasca Clubul Ziariștilor din Orade, și mi-a răspuns pe un ton necivilizat. Las la aprecierea cetitorilor dacă limbajul d-sale este sau nu demn de un director de revistă.

Regret foarte mult că d-sa a împins polemica noastră spre panta atacurilor personale, dovadă astfel că nu poate combate afirmațiunile mele. Doar se știe că cel care face pe furiosul — de obicei nu are dreptate. Va veni timpul când și d-sa se va convinge că a fost indus în eroare.

La atacurile personale ale d-sale, cel mai potrivit răspuns ar fi tăcerea. Cred însă că incidentul ivit în jurul apropierei româno-ungare nu este o chestiune personală a noastră, deaceia — exclusiv numai din acest motiv — mă simt obligat să-i răspund următoarele:

1) Nu este adevărat că curentul de apropiere româno-ungară a pornit „din jurul“ revistei „Familia“. Această teză numai atunci se poate accepta, dacă și Clubul Ziariștilor din Orade face parte din anturajul acestei reviste.

Adevărul este că ideea apropierei româno-ungare a fost pusă din nou în discuție de d-nii Nandor Hegedűs și Gheza Tabéry în „Szabadság“ din 11 și 12 VI. a.c., când se apropia termenul pentru eliberarea autorizațiilor de joc. Tot atunci și-a făcut d. Gheza Tabéry și cunoscuta sa scrisoare către d. Ludovic Zilahy, propunându-i organizarea unei conferințe a literaților români și unguri. Literații grupați în jurul „Familiei“ nu aveau cum și când să afle în prealabil aceste fapte.

Din acest grup fac parte și d-nii Ion Agârbiceanu, N. M. Condiescu, Romulus Dianu, Petru Manoliu, Teodor Neș și Cezar Petrescu, cu toate acestea nici unul n'a știut în prealabil și cred că nici astăzi nu știe că d. Gheza Tabéry ar fi procedat din încredințarea grupului „Familia“.

Până la sfârșitul lunii Iulie, aproape în fiecare zi m'am văzut cu d. Samarineanu, la revistă am avut o perfectă libertate de acțiune în chestiunea ungară — deci așași fi fost primul care trebuia să fiu informat, — totuși niciodată nu mi s'a vorbit de proiectele d-lui Gheza Tabéry.

2. D. Samarineanu cunoaște prea bine părerea mea despre Clubul Ziariștilor, căci nu m'a putut convinge niciodată să-mi pun piciorul în acest local, care — după mine — este o adevărată rușine a societății.

Să mă ierte Dumnezeu, eu îl cred pe d. Alexandru Gaál, corespondentul din Banat al gazetei „Fuggetlen Ujság“, care a spus că curentul apropierei româno-ungare a fost clocit în laboratorul spiritual al Clubului Ziariștilor din Orade.

Motivul este foarte simplu. Conform legii numai acele persoane juridice pot obține autorizație de jocuri de hazard, cari nu au scop lucrativ. Clubul Ziariștilor din Orade a avut deci nevoie de un certificat de moralitate prin care să se dovedească că nu este o întreprindere comercială, ci „o instituție culturală“. A încercat să procure acest certificat dela d. Augustin Chirila, subprefectul județului Bihor, care l-a refuzat indignat. Atunci a recurs la trucul „apropriei româno-maghiare“, spre a obține aprobarea presei românești. Oare d. Samarineanu tot pe mine mă face vinovat și pentru că presa românească a sesizat mobilul entuziasmului d-lor și l-a trecut discret sub tăcere?

3. După ce s'a publicat procesul verbal prin care s'a hotărât convocarea conferinței literare care să facă apropierea româno-maghiară, d. Samarineanu — față de un martor — m'a întrebat: ce părere am despre acțiunea lor? I-am spus sincer că a procedat „fără cap“. L-am prevenit că unii dintre scriitorii invitați

(Continuare în pagina VIII-a)

Amănunte nouă despre falsificările de franci dela Budapesta

Faimoasa afacere a falsificării de franci dela institutul cartografic al armatei maghiare e din nou la ordinea zilei. A readus-o însuși prințul von Windischgrätz, unul dintre capii acestei blestemate afaceri, din răzbunare pentru că guvernul ungaresc a reabilitat pe toți cei implicați în falsificările acestea, iar pe el l-a lăsat pătat.

Prințul von Windischgrätz se răzbună cumplit pentru nedreptatea aceasta ce i s'a făcut. Și-a scris memoriile și le-a dat spre publicare unei edituri vieneze, iar până când vor apărea, a dat părți din ele ziarului „Reichpost“ care face acum cu publicarea lor mare senzație.

Ziarul vienez arată că această carte este o acuzare politică împotriva unor persoane cari și azi sunt la putere în Ungaria, și destăinuie că afacerea falsificării de franci francezi s'a pus la cale la Berlin, și anume la d-rul Stresemann și în unele cercuri din cari făcea parte și un prinț Löwenstein.

Intr-o consfătuire dintre Malzahn, secretarul lui Stresemann,

Grumert, consilier de legație, și colonelul Bauer, aghiotantul mareșalului Ludendorf, s'a propus să participe și Ungaria la această afacere.

În acest scop colonelul Bauer și prințul Löwenstein au condus pe oaspeți într-o fabrică de hârtie, unde se începuse prepararea hârtiilor în vederea falsificării francilor francezi după un procedeu adus în Germania de un social-democrat, care lucrase mai demult timp la o tipografie a Băncii sovietice.

Alte vizite străine în Ungaria

În zilele din urmă au fost în Ungaria o nouă serie de vizite străine: a unei echipe de 26 de ziariști apuseni, a unui grup de 240 de coriști germani, a altui grup de 30 de medici americani, suedezi, polonezi și belgieni, și a unor demnitari bulgari.

După obiceiul iredentei, au fost purtați pela statuile iredentiste din Budapesta, și îndopați cu discursuri revizioniste.

Din piatră seacă...

Ziarul budapestan „Magyarság“ a anunțat în n-rul din 10 Oct. crt. că administratorul financiar al județului Zala (de sub lacul Balaton) a arătat la ședința consiliului județean că sunt scadente în acel județ restanțe de impozite de 110 procente, și că 336 de sate, dintre cele 393 de sate ale județului, au restanțe din impozi-

tul depe anul acesta de peste 75 procente. Administratorul financiar a cerut consiliului județean să facă răspunzătoare primăriile, și consiliul a aprobat fără discuție. Ceea ce înseamnă că se vor suspenda primării și notarii, adică nu se va ajunge până acolo, pentru că vor scoate impozite din piatră seacă!

Potlogăriile partidului lui GÖMBÖS

Partidul generalului Gömbös are pentru provincie un secretar faimos, pe un anume Köllö Gábor, care dă mereu de lucru justiției de vreo doi ani încoace.

E reclamat adecă acest domn Köllö pentru fel de fel de excrocherii: că a luat șperțuri ca să facă unora-altora rost de slujbe, că a furat un automobil al nevastei sale divorțate, că a luat diferite cauțiuni și a păpat bani, și câte și mai câte.

Acum, în săptămâna aceasta, i-a venit spre desbatere un proces de nșelăciune și de șantaj.

Acuzatul a invocat că n'a estorcat banii cu pricina, ci i-a căpătat împrumut. Întrebat de președintele completului de judecată cum de i s'a dat împrumut atâta bănet, când nici leafa dela partid și nici alte averi mobilizarea ce le are nu-l acoperă, acuzatul a răspuns cu o desinvoltură desarmantă:

— Mi s'a dat pentru că eram pe cale să-mi fac prin partid o situație mare, și împrumutătorul

meu o știa aceasta. Mă aflu acum tot unde-am fost, fiindcă m'au ținut în loc procesele.

La judecată a venit apoi vorba despre o iscălitură indescifrabilă depe un act. Acuzatul a cetit-o: „Gartner Károly, șeful secției de petiții a partidului“.

Fiindcă judecătorii au stat mirați (căci, spus pe șleau, asta înseamnă **biou de intervenții**!), Köllö a dat imediat adresa acestor „secții de petiții“, ca dovadă că-i o realitate: strada Eszterházy. (Cf. „Ujság“, 16. X).

Mai trebuie să arătăm în legătură cu această destăinuire un lucru: Gartner Károly e tipul despre care am arătat anul trecut că a scos o carte cu chipuri macabre despre lagărul de prizonieri dela Șopote, — o carte de infamii în care se denunță România că și-a ținut în timpul războiului lagărul de prizonieri maghiari din Moldova cu mămăligă din făină stricată și cu fasole cu gărgăriță, în loc să-l fi ținut cu cozonaci.

Pentru intensificarea acțiunii antirevizioniste

— Hotărârile comitetului de conducere a Ligii —

Comitetul restrâns al conducerii Ligii Antirevizioniste s'a întrunit Marți seara spre a examina situația comitetelor și organizațiilor județene, și a hotărât următoarele:

Adunările naționale dela 1 Decembrie — ziua patronală a Ligii — prin cari se va comemora unirea Ardealului cu patria mamă, să aibă o amploare neobișnuită și să fie organizate până în ultimul cântun.

Reorganizarea neîntârziată a unora dintre comitete

Intervenirea la toate asociațiile culturale ca să pună ca primă preocupare a manifestărilor lor,

prin conferințe, piese, coruri, etc., chestiunea antirevizionistă.

Participarea efectivă a Ligii Antirevizioniste, prin delegații săi, la orice manifestare românească din orașele și județele țării, pentru a înstăpâni astfel în mod viu ideea antirevizionistă și însemnătatea acțiunii în toate cercurile românești.

S'a propus deasemenea și s'a acceptat ideea ca reprezentanții culturali ai satelor să insiste asupra acțiunii naționale a Ligii și asupra datoriei fiecărui bun român de a o sprijini din toate puterile, atât moralmente cât și materialmente.

Știri și spicuiuri

Ieri sâptămâna, la 12 Oct., s'a inaugurat la Budapesta noul poligon de tragere al funcționarilor dela poștă. (Cf. „Magyarság”, 13. X.)

Dupăcum se vede, e pacifică din cale afară Ungaria d-lui Horthy!

Din „Budapesti Hirlap” dela 13 crt.:

Acum trei ani erau în Ungaria 1200 de ingineri fără plasament. Astăzi mai sunt numai 200, fiindcă guvernul Gömbös a știut să-i plaseze la întreprinderile statului sau la întreprinderile particulare. La noi se aduc mereu legi

de protejire a muncii naționale și se vorbește de aceste legi pe toate drumurile, iar rezultatul nu se vede nicăieri.

La 18 Oct. a fost la Academia de muzică din Budapesta o șezătoare liberă a scriitorilor unguri din Slovacia, iar la 26 Octomvrie va avea loc tot acolo o șezătoare a scriitorilor unguri din toate „ținuturile ocupate”: din Ardeal, din Slovacia, din Voivodina. Dintre scriitorii dela noi sunt trecuți în program, între alții, Iosif Nyirő și Ioan Kemény. Scriitorii unguri din Slovacia se află la Budapesta încă de-acum zece zile.

Raporturile dintre România și Rusia

— Un comunicat al ministerului de externe

Fiindcă s'a făcut în vremea din urmă mare agitație pe chestia raporturilor noastre cu Rusia sovietică, afirmându-se că s'ar trata încheierea unui pact militar prin care să se dea voie armatei rusești să treacă într'un caz de război rusesc prin România, ministrul nostru de externe a dat Marți următorul comunicat:

„Știrile după care ar fi existat sau ar exista între România și Uniunea Republicelor Sovietice Socialiste negocieri cu privire la trecerea armatelor sovietice pe teritoriul român, sunt lipsite de orice temel.

Aceste știri fac parte din acți-

nea sistematică ce se duce din anumite cercuri străine, pentru ca, prin inducerea în eroare a opinii noastre publice, să se determine o schimbare a politicii actuale a României precum și alterarea bunelor noastre raporturi cu U. R. S. S. a căror păstrare trebuie să rămână unul din scopurile de competență ale politicii externe a României.

Cât despre un pact de asistență între România și U. R. S. S. nu a făcut nici el obiect de negociație între cele două guverne.

In consecință, ministerul afacerilor străine n'are alte comunicări de făcut în această privință.”

Altă provocare

Azi, 20 Oct., se inaugurează în satul românesc Ugra din Ungaria, pe granița bihoreană, un steag din seria acelor botezate „steagurile cu moaștele patriei”, pe cari le ridică prin satele din Ungaria o societate anume a canibalului Urmanczy, ca să facă de gardă în fața lor oastea camuflată a leventiștilor.

Canibalul Urmanczy, cel care a ars de viu pe moșii dela Belis, are o deosebită predilecție să-și naugureze steagurile acestea ire-

dentiste în sate neungurești, ca să silcască populația românească, sârbească sau slovacă să facă la inaugurare declarații în contra fraților lor din România, Jugoslavia, Cehoslovacia.

După Chihihaz, după Cenad, după Pocei și după celelalte sate românești, a venit astăzi rândul satului Ugra.

Ce-ar zice oare Budapesta, dacă i-am imita exemplul și am pune și noi pe unguri ide-aci să njure Ungaria?

Știri EXTERNE

Noul guvern polonez a cerut puteri discreționare.

In Bulgaria e iarăși criză de guvern, cu demisii de miniștri și arestări de oameni politici.

Prințul regent Paul al Jugoslaviei a făcut o vizită la Paris, care a pricinuit multe comentarii.

Japonia se pregătește pentru o nouă înaintare în China.

Cancelarul Hitler a redeschis Academia militară germană, care fusese desființată prin tratatul de pace.

Totodată Germania a lansat săptămâna aceasta 21 submarine noi, pe cari le-a trimis în Marea Baltică, în coastele Rusiei.

Fostul prim-ministru bulgar Gheorghiev, care a fost arestat cu prilejul complotului de-acum două săptămâni și a fost pus la 16 Oct. în libertate, a fost arestat la 17 Oct. din nou.

In Austria s'a întâmplat în cursul săptămânii o remaniere ministerială. Maiorul Fey s'a retras din guvern, dar va continua să-i dea sprijin.

Guvernul iugoslav a desmintit știrea că s'ar fi făcut concentrări sârbești la granița Albaniei.

Ultimele acorduri ale „apropierii” dela Orade

de Alex. Olteanu

(Continuare din pagina VII-a)

din Ungaria vor face declarații ce n'au să-i facă plăcere.

Evenimentele mi-au dat dreptate și au demonstrat că oficialitatea românească nu este de partea lor. Altfel nu ar fi refuzat zilele trecute d-lui Mihail Babits autorizația de a intra în România. Comentariile presei ungare dela noi sunt elocvente. „Conferința dela Orade — scrie „Független Ujság” din 12 cor. — a fost organizată cu o aprobare prealabilă a cercurilor de sus. Ori, dacă d. Babits a putut fi invitat dimpreună cu alți colegi ai săi la consfătuirea dela Orade, atunci trebuie să i se permită să vină și singur la Târgu-Mureș. Dacă literatul ungar nu este bine văzut în România, atunci probabil că nu sunt bine văzuți nici aceia cari, invitați direct de un prefect liberal (sic!), și-au anunțat participarea la consfătuirea dela Orade. La urma urmei nu se poate face astăzi una, mâine alta. Ne place să credem că este vorba de o eroare fatală, care se va repara. Iar dacă nu, atunci să vină cât mai iute consfătuirea dela Orade, pentruca literații români și unguri să dea în vileag această insultă și să pună în discuție problema: Oare este permis ca să se împiedece libera petrecere a spiritelor europene care doresc nu îndepărtarea, ci

apropierea diferitelor țări?”

Imi rezerv dreptul de a reveni asupra felului cum d. Mihail Babits își concepe apropierea României (mai bine zis: a Ardealului) de Ungaria. Deocamdată este suficient dacă spun că d-sa redactează revista „Nyugat”, împreună cu d-nii Desideriu Kosztolányi și Sigismund Móricz, care, la chestionarul meu amintit în articolul de-acum două săptămâni, nu s'a sfiiat să răspunde verbal că „Oradea nu este în România ci în Ardeal”. Oare d. Samarineanu susține că acești literați au fost invitați la Orade cu aprobarea prealabilă a oficialității românești? Nu s'a convins ce chestie doresc confracții noștri unguri să desbată în consfătuirea dela Orade? Nu-i este suficient că chiar și Ludovic Zilahy a răspuns la chestionarul d-sale că „în Ungaria nu există niciun român”?

I-aș mai putea servi alte informații și mai interesante, dar renunț la acest oficiu, spre a nu face impresia că vreau „să-i dau directive”. Nu contest că d-sa — după cum spune — a vrut „binele”, dar cum a procedat — în completă necunoștință de cauză — a făcut mai mult rău decât bine. Eu unul am conștiința împăcată că i-am făcut un mare serviciu, prevenindu-l în timp util.

In chestia tripoului „gazetăresc” din Arad

Tribunalul arădan a respins ieri sâptămâna cererile persoanei juridice „Clubul ziaristilor minoritari din Arad” de a se numi pe viitor „Clubul ziaristilor din Arad” sau „Clubul ziaristilor, Arad”.

Tripoul înființat de ziaristii minoritari în tovărășia arestatului falsificator de cecuri Iosif Leff nu s'a mai putut deci deschide pe numele totalității ziaristilor de aici, și fiindcă cu numele recunoscut de lege al „Clubului ziaristilor minoritari din Arad” nu le da mâna să-l boteze, l-au deschis azi săptămâna pe un nume împrumutat cu 10 mii de lei pe lună: pe numele societății sportive „Olimpia PTT” a funcționarilor dela poștă.

E de sine înțelese că ceata falsificatorului de cecuri Leff nu poate ierta aceste neplăceri, pricinuite în primul rând de ziaristii români cari au refuzat să i se facă cozi de topor și s'au împotrivit și prin presă și la justiție încercării ziaristilor minoritari de a fura titlul totalității ziaristilor din Arad și a-l pune firmă unui tripou. A început deci s'arunce bale pe toate drumurile, și a mers până acolo încât s'afirme că a fost victima unei campanii pusă la cale de jidanii Leipniker, Scher și Zsedely dela „Dacia”, cari vedeau în tripoul „gazetăresc” un concurent serios al tripoului lor.

Afirmatia aceasta a apărut acum trei zile în ziarul „Știrea”,

sub semnătura d-lui Ion B. Martin, directorul „Știrii” și sororul lui Zima Tibor la președinția clubului cu tripou.

Am avea dreptul să socotim atacul d-lui Martin un gestologic la care nu se răspundă din considerație pentru d-sa e director de ziar român și totodată pentrucă opinia publică trebuie lămurită, veștea în ce ne privește următoarele:

Ăstă primăvară, prin Me Ion B. Martin a chemat pe directorul nostru în două rânduri, la „Știrea” și acolo d-sa, ca să-i spună că gazeta minoritarii pun la cale un tripou gazetăresc, în care vreau să și vreo 3—4 români. D. Martin și-a făcut slujba de locitor cu foată ardoare, primind întotdeauna din redactorului nostru răspunsuri.

„Ăsta nu se poate odo- capul”.

Pe vremea aceea nu în Arad nici tripoul consorțiu Leipniker, Zsedely și Scher nici celalalt al pripășiștilor tulați „Proprietarii urbanitari” dela d-sa a aflat întâi planul cu tripoul gazetăresc și l-a dat stantelor noastre.

A venit apoi pesfe câteva săptămâni adunarea generală a dicatului Presei Române dela deal și Bănat. Care a hotărât interzice membrilor Sindicatului sub pedeapsa excluderii, în ceea ce privește tripourile gazetărescilor minoritari. Hotărârea aceasta a dusă la cererea redactorului tru și a d-lui Sever Stoica.

Nici pe vremea aceea nu în Arad v' un tripou, nici alții țienilor dela „Dacia” și celorlalți.

După hotărârea aceasta dicatului, d. Ion B. Martin e și d-sa membru al Sindicatului Presei Române din Arad Bănat, a mai încercat să-l facă pe redactorul tru să adere la clubul gazetăresc minoritari, dar a primit răspuns: „Tripoul gazetăresc va lua ființă în numele tuturor gazetărilor odată cu capul”.

D. Ion B. Martin a înțeles sfârșit, și până la sfârșitul August și-a luat gândul tripou. Pe la sfârșitul lui l-a oprit pe redactorul nostru stradă ca să-i spună că clubul gazetărilor minoritarii dat răspunsul: „Vei trage cintele.”

Apoi s'au întâmplat celelalte Campanii din presă, în care mele d-lui Martin nu s'a nîit o singură dată, pe urmele starea lui Leff, despre Martin o fi vrând să nu nîi nici noi, căci riscăm să fim tați ca puși la cale de unii cari tripouri adversare lău (e nosimă de tot această care a faptului că nu-ți fașă știincios datorita gazetăresc — și pe urmă sentința lului: respingerea cererii lor minoritari.

Acesta e istoricul cazului anume, în ce ne privește.

L-am arătat ca să lăsa opinia publică, și ca să-l lăsa pe d. Martin să fie precis spusă oamenilor și faptele nume.

Altfel, dacă nu se va vom ști noi ce i se cuvine.

Cețiți și răspândiți „Gazeta Antirevizionistă”